

ZAGROŻENIA

Lasy deszczowe i ich zagłada

Największą katastrofą ekologiczną, jaka przytrafiła się naszej planecie, jest bez wątpienia nieprzerwana zagłada lasów tropikalnych. Wyrąb lasów to zagrożenie na skalę światową. Zmiany powstające w przyrodzie na skutek ludzkich działań zachodzą od wielu stuleci, jednak istotny ich wpływ na równowagę ekologiczną można zaobserwować dopiero od 2 połowy XIX wieku, to znaczy od czasów rewolucji przemysłowej. Tropikalne lasy deszczowe są częścią globalnego układu klimatycznego. Niszcząc je, człowiek zmienia cykle hydrologiczne, a to powoduje susze, powodzie lub erozję gleby na obszarach, gdzie zjawiska te wcześniej nie występowały. Wycinanie lasów zmienia również albedo, czyli współczynnik odbicia światła od powierzchni Ziemi, co w efekcie wpływa na rozkład wiatrów i prądów morskich oraz zmienia rozkład opadów atmosferycznych, czyli wpływa na pogodę na całej kuli ziemskiej. W 1987 roku spalono w Brazylii 200 tysięcy km kwadratowych lasu tropikalnego.

Do atmosfery dostało się 500 milionów ton ozonu i dwutlenku węgla. Wylesianie na klimat całej naszej planety. Wilgotne lasy tropikalne nazwano zielonymi płucami ziemi, ponieważ pobierają z powietrza dwutlenek węgla, wykorzystując węgiel na budulec w pniach, konarach i korze. Podczas wypalania

lasów węgiel ten powraca do atmosfery. Problem polega na tym, że człowiek wprowadza do niej tyle dwutlenku węgla (zarówno wskutek spalania paliw kopalnych, jak i deforestacji), że uruchomił już mechanizm powodujący ocieplenie naszej planety. Chodzi o efekt cieplarniany, który zagraża stopniem się polarnych czap lodowych i podniesieniem poziomu mórz, a w konsekwencji zalaniem obszarów przybrzeżnych. Dynamiczny przyrost ludności świata zmusza do zagospodarowania coraz to nowych terenów, które wcześniej dawały schronienie dzikim zwierzętom. Przykładem jest los deszczowych lasów tropikalnych. Lasy tropikalne gromadzą przynajmniej połowę, a według niektórych uczonych do 90 procent wszystkich gatunków roślin i zwierząt zamieszkujących Ziemię. Wyrąb lasów i zmieniające się metody uprawy ziemi sprawiają, że dżungle Afryki Zachodniej ogłacane są ze wspaniałych drzewostanów.

ŚRODULĄCZEK

GAZETKA SZKOLNA ZSO NR 1

Temat: Ekologia,
Socjologia-
Ratunek dla
przyrody

Ziemia potrzebuje tak wiele.
Nie pogrążmy jej w popioły!

WYDANIE SPECJALNE
NUMER 7 CZERWIEC 2007

Parki Narodowe w Polsce - chronimy to, co ważne

Park narodowy - w brzmieniu Ustawy o ochronie przyrody z 2004 r.- „obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi ,o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Park narodowy tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk przyrodniczych, siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów”.

Babiogórski Park Narodowy

Działania na rzecz ochrony Babiej Góry sięgają połowy XIX w., kiedy to góra była masowo odwiedzana początkowo przez badaczy naukowych, a potem turystów. U schyłku ubiegłego wieku propagandę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych rozpoczął prof. Hugo Zapałowicz. Pierwszym orędownikiem ochrony przyrody w paśmie babiogórskim był krajoznawca Kazimierz Sosnowski. Głównym jednak inicjatorem utworzenia parku narodowego był geograf, turysta i miłośnik przyrody - kierownik schroniska polskiego na Markowych Szczawinach - Władysław Miodowicz. W marcu 1933 r. przy wsparciu grona wybitnych uczonych powołano Park Narodowy na Babiej Górze o powierzchni 1061 ha, jednak bez żadnych sankcji ochronnych. Zatem dalej lasy Babiej Góry traktowano jako obiekt eksploatacyjny. Dopiero projekt Państwowej Rady Ochrony Przyrody uzyskał ostatecznie w 1954 r. aprobatę rządu.

Park Narodowy obejmuje północną i częściowo południową część masywu Babiej Góry, od przełęczy Jałowieckiej (1017 m n.p.m.) do Przełęczy Krowianki (976 m n.p.m.), na długości ok. 10 km. Stoki Babiej Góry opadają skośnie spiętrzonymi warstwami piaskowca - stromo ku północy i łagodnie ku południowi. Najwyższy szczyt Babiej Góry - Diablak (1725 m n.p.m.) pokryty jest rumowiskiem głazów. Grzbietem Babiej Góry przebiega główny europejski dział wodny pomiędzy zlewniami Bałtyku i Morza Czarnego. Wody północnych stoków spływają Skawicą, Skawą i Wisłą do Bałtyku, zaś po orawskiej stronie Orawą, Wagiem i Dunajem do Morza Czarnego. W 1978 r. Park został włączony przez UNESCO do międzynarodowej sieci rezerwatów biosfery z uwagi na wyjątkowe walory przyrodnicze.

Magurski Park Narodowy

Magurski Park Narodowy jest jednym z 23 parków narodowych na terenie Polski. Park leży w samym sercu Beskidu Niskiego. Swoim zasięgiem obejmuje górne dorzecze Wisłoki oraz pasmo Magury Wątkowskiej. Park chroni przede wszystkim unikalny w skali Karpat obszar przejściowy między Karpatami Zachodnimi i Karpatami Wschodnimi. Na jego terenie wyróżnić można dwa piętra roślinne: pogórza i regla dolnego. Piętro pogórza, zajmujące około 43% powierzchni parku i sięgające 530 m n.p.m., to głównie drzewostany sztuczne z przewagą sosny. Znajdują się tu też liczne łąki i pastwiska, a także torfowiska. Piętro regla dolnego, zajmujące około 57% powierzchni parku i sięgające od 530 m n.p.m. wzwyż (najwyższy szczyt w parku to Wątkowa 846 m n.p.m.), to głównie naturalne lasy bukowe (udział lasów sztucznych jest tu zdecydowanie mniejszy) z domieszką jedlin i rzadko występujących w Karpatach jaworzyn. W parku występuje prawie 800 gatunków roślin i prawie 200 gatunków zwierząt (nie licząc owadów). Ssaki reprezentowane są w parku m.in. przez niedźwiedzia, łosia, wilka, rysia, żbika i bobra. Z ptaków koniecznie zauważyć trzeba występowanie myszołowa, którego zagęszczenie w MPN jest jednym z najwyższych w Polsce. Inne gatunki to m.in. orlik krzykliwy i krogulec.

Projekt "Gospodarka ściekowa w Sosnowcu"

Od maja 2006 roku trwają prace związane z realizacją projektu "Gospodarka ściekowa miasta Sosnowca". Inwestycja obejmuje 2 zadania budowę kolektora Bobrek wraz z 4 przepompowniami oraz modernizację oczyszczalni ścieków Radocha II znajdującej się w południowej części miasta Sosnowca w rejonie ulicy Ostrogórskiej. Teren oczyszczalni zajmuje powierzchnię 25,4 ha, usytuowaną po obu stronach rzeki Czarnej Przemszy. Jest to oczyszczalnia mechaniczno - biologiczną z usuwaniem związków biogenych. W chwili obecnej pracuje jeden ciąg technologiczny oczyszczając w okresie bezdeszczowym 31.000 m³ ścieków/dobę, a w okresie deszczowym 50.000 m³ ścieków/dobę. Zmianie ulegnie przepustowość oczyszczalni do 65.000 m³/dobę. Ogólny koszt projektu wynosi ok. 30 mln euro, z czego ok. 16 mln euro pokrywa Fundusz Spójności w ramach współfinansowania kosztów kwalifikowanych projektu. Zgonie z zawartym kontraktem prace budowlane związane z budowa kolektora Bobrek i modernizacja oczyszczalni ścieków Radocha II maja się zakończyć do stycznia 2008 r. i jak na dzień dzisiejszy wszystko wskazuje na to, że termin ten zostanie nawet skrócony. Stan zaawansowania rzeczowego projektu na koniec kwietnia wynosił ponad 90%. Trwały wtedy prace związane z układaniem ostatnich odcinków kolektora grawitacyjnego i niewielkiego odcinka kolektora tłoczego, ostatnie kosmetyczne prace na przepompowniach ścieków, pozostają do wykonania prace związane z likwidacją starych oczyszczalni ścieków. Roboty na oczyszczalni ścieków Radocha II są praktycznie zakończone, a swoją działalność rozpoczęła Komisja Rozruchowa.

Kontynuacją prac związanych z kolektorem sanitarnym "Bobrek" będzie kolejny projekt przygotowywany aktualnie przez Sosnowiec pn. "Gospodarka wodno-ściekowa w Sosnowcu - II Etap", planowany również z finansowym wsparciem Funduszu Spójności, który obejmie budowę sieci kanalizacji sanitarnej w zlewni kolektora Bobrek oraz w tych dzielnicach miasta Sosnowca, w których brak jest kanalizacji lub jest ona w bardzo złym stanie technicznym, a także budowę sieci kanalizacji deszczowej oraz sieci wodociągowej.

Ochrona środowiska a zatrudnienie

Często nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak wiele przedsiębiorstw czy fabryk jest zaangażowanych w proces redukcji zanieczyszczeń. Zarówno one same, jak ich działalność składają się na pojęcie „eko-przemysłu”. Sektor ten odgrywa znaczącą rolę w gospodarce Unii Europejskiej, również w aspekcie tworzenia „eko-etatów”.

Czym jest „eko- przemysł”?

Według listy OECD i Eurostat, eko-przemysł to działalność, której celem jest produkcja dóbr i usług pomocnych w pomiarach, ochronie, ograniczeniu, zmniejszaniu lub przeciwdziałaniu środowiskowym zniszczeniu wody, powietrza i gleby oraz w rozwiązywaniu problemów ekosystemów, śmieci i hałasu. Dotyczy także technologii, produktów i usług, które minimalizują wykorzystanie bogactw naturalnych, oraz odnawialnych źródeł energii i energooszczędnych technologii. Definicję rozszerza się o różnorodne formy gospodarowania środowiskiem naturalnym oraz kontrolę, obserwację i konsultację w tym zakresie.

Eko- przemysł w Unii Europejskiej

W oparciu o listę europejskich firm zarejestrowanych w związkach i stowarzyszeniach ekologicznych wiadomo, iż około 30 tys. małych i średnich przedsiębiorstw identyfikuje się z eko-przemysłem. Wraz z zatrudnieniem w „czystych” technologiach, utylizacji śmieci, ochronie przyrody i krajobrazu oraz odnawialnych źródłach energii - stanowi to około 3,5 miliona etatów. Sektor ten dostarcza wyposażenie i usługi w wartościach około 100 bilionów euro rocznie. Inwestycje w zakresie ekologicznego wyposażenia i usług w Unii zamykają się sumą 35 bilionów euro rocznie. Każdy z zainwestowanych bilionów euro mnożnikowo powiększa dochód i przyczynia się do powstania 30 tys. nowych miejsc pracy.

Konsolidacja w zakresie eko-przemysłu

Struktura eko-przemysłu w poszczególnych krajach członkowskich Unii jest zbliżona, pomimo specyfiki krajowej, odzwierciedlającej postawę wobec środowiska i charakter gospodarki. Mimo globalnego charakteru eko-przemysłu, kraje Europy Północnej są w nim obecnie najbardziej zaawansowane, podczas gdy Europa Środkowo-Wschodnia i południowo-wschodnia Azja staną się w najbliższym dziesięcioleciu największym obszarem popytu na eko-uprzemysłowanie. W Polsce i Czechach rosnące zainteresowanie tą gałęzią gospodarki wynika z konieczności dostosowanych gospodarek tych krajów do norm Unii Europejskiej. Wraz z rosnącymi potrzebami krajów w zakresie eko-przemysłu, przewiduje się powstawanie nowych przedsiębiorstw, produktów i usług, a przede wszystkim miejsc pracy.

Sterowanie rynkiem

Komisja Europejska podjęła nowe inicjatywy prawne na rzecz ochrony przed skażeniami i ograniczeń w zakresie technik wytwarzania. Wśród nich wymienić należy propozycje podatków od energii, które mogłyby przyczynić się do stworzenia ponad pół miliona nowych etatów, częściowo dzięki zmniejszeniu podatków od dochodów, a częściowo dlatego, że coraz większa część inwestycji ma na względzie oszczędność energii. Środki te niewątpliwie przyczynią się do stymulacji wzrostu gospodarczego w zakresie eko-przemysłu.

Tekst powstał w oparciu o informacje zamieszczone w czasopiśmie „Przyroda polska” (czasopismo to zalecane jest przez Ministerstwo Edukacji Narodowej)

Pomniki przyrody w Sosnowcu

Przez długi okres czasu, Sosnowiec pozostawał miastem, w którym dominowało górnictwo i hutnictwo. Miasto stało się jednym z największych ośrodków przemysłowych w kraju, lecz mimo to Sosnowiec zachował wiele parków zakładanych przy rezydencjach przemysłowców. Po upływie stu lat posadzone tam drzewa stały się niezwykle cennymi obiektami przyrodniczymi. Aby drzewo można było uznać za pomnik przyrody, jego pień musi mieć odpowiednią grubość. Pomiaru dokonuje się na wysokości 1,3 metra od ziemi.

W parku Schoena można znaleźć kilka bardzo ciekawych drzew. Park założono w 1885 roku, zajmuje 5,6 ha, jest typu angielskiego. Do najładniejszych znajdujących się w nim okazów należy zaliczyć: dwa klony srebrzyste, topolę czarną, dęba czerwonego, dwa skrzydłorzechy kaukaskie, ponadto wiąz szypułkowy, dwa klony pospolite, orzech czarny i tulipanowiec amerykański.

Interesującym okazem jest również drzewostan w Parku im. Wandy Malczewskiej w dzielnicy Klimontów. Znajdują się tam dwa ciekawe okazy: wierzba biała i grab pospolity. Wiele rzadkich okazów znajduje się także w Parku Żeromskiego: klon srebrzysty, dwa platany

klonolistne, lipa amerykańska, dąb czerwony, lipa szerokolistna, dąb wielkoowocowy, klon pospolity i jesion wyniosły. W centrum miasta znajduje się Park Sielecki w którym można spotkać następujące okazy: surmia zwyczajna rosnąca przy Przemszy, sześć egzemplarzy topoli później rosnących w stanowiskach po trzy, dwa wiąz szypułkowe, klon srebrzysty i dąb szypułkowy. Kolejny taki wiąz szypułkowy, znajduje się przy ul. Zamkowej.

Sosnowieckie pomniki przyrody są w dobrym stanie zdrowotnym. Kilka z drzew jest spróchniałych, ale w dalszym ciągu rosną i dobrze się rozwijają. Kilka okazów nie spełnia wymogów stawianych pomnikom przyrody. Zazwyczaj obwód pnia jest mniejszy od wymaganego.

TO CO WAŻNE

Teren Sosnowca - jako miasta należącego do wielkoprzemysłowej aglomeracji - jest obszarem o mocno zmienionym środowisku przyrodniczym. Jest to widocznie w jego głównych składnikach - gleby, wody, powietrza, szaty roślinnej i fauny. Głębokie przeobrażenie środowiska przyrodniczego spowodowało bezpowrotną utratę wielu cennych dla krajobrazu elementów, jak nieznieszczone przez gospodarkę obszary leśne, meandrujące w naturalnych korytach rzeki, podmokłe łąki i torfowiska, a wraz z nimi liczne gatunki roślin i zwierząt, należących do naszej rodzimej flory i fauny.

Pomimo takich niekorzystnych zmian, spowodowanych gwałtownym rozwojem przemysłu, zachowała się jeszcze namiastka dawnego przyrodniczego bogactwa. Te najcenniejsze wartości przyrodnicze częstokroć zajmują niewielkie powierzchnie, więc tym bardziej należy je dostrzec, docenić ich rolę w krajobrazie i zachować.

Jest to możliwe w tym mieście, w którym planowanie przestrzenne i rozwój gospodarczy zamierza się łączyć z zachowaniem dziedzictwa przyrodniczego. Wyjątek stanowi kilka terenów, gdzie wcześniej zaplanowano inwestycje w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Wynika z tego, jak ważne jest stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju, według której uwzględnienie reguł ekologicznych w kształtowaniu przestrzeni i rozwoju gospodarczego daje długodystansowy sukces ekonomiczny. Pojęcie takiego rozwoju gospodarczego godzi prawa przyrody i prawa ekonomii, stąd zrównoważony rozwój objęto terminem ekorozwoju. Został on wprowadzony w czasie konferencji ONZ w Sztokholmie w 1972 roku, gdzie przyjęto jego podstawowe założenie mówiące, że: *Człowiek ma podstawowe prawo do wolności, równości i odpowiednich warunków życia w środowisku. Dobra jakość tego środowiska pozwala na życie w godności i dobrobycie. Stąd też człowiek ponosi wielką odpowiedzialność za ochronę i polepszenie środowiska tak dla obecnych, jak i przyszłych pokoleń.*

***Wydany numer specjalny gazetki szkolnej ŚRODULACZEK został opracowany na bazie różnych materiałów dotyczących ochrony przyrody, ekologii i zoologii. Jego treści mają za zadanie promować zachowania najcenniejszego dziedzictwa przyrody Sosnowca, Polski i całego świata.**

Jeżeli chcecie dowiedzieć się więcej na temat sposobów ratowania pomników przyrody, miejsc, które są chlubą naszego miasta, polecamy zajrzeć do *Przyrody Sosnowca* autorstwa Piotra Cebulika, Krystyny Holeksy i Jacka Betleja oraz na strony internetowe poświęcone środowisku naturalnemu i przyrodzie.

REDAKCJA©

ŚRODULACZEK - GAZETKA NA LUZIE

Zajrzyj, poczytaj, poznaj...

Przypominamy, że do naszej gazetki możesz zajrzeć w każdej chwili, wchodząc na stronę internetową ZSO nr1 w Sosnowcu, czyli www.rozdzien.vitnet.pl. Znajdziesz nie tylko nas, ale sporo wiadomości o szkole, o szkolnych imprezach, jakie urządzamy czy w jakich biorą udział uczniowie naszej szkoły. Zobacz, wyraż swoje zdanie i napisz. Twoje rady przydadzą się przy tworzeniu strony. Pamiętaj, że i ty jesteś Rozdzieniakiem, a Rozdzień to... **WŁAŚCIWY WYBÓR!!!)**

CO W ŚRODKU?

- ~3. To co ważne
- ~4. Sosnowieckie cuda natury
- ~5. Inwestycje
- ~6. Środulaczkowy przewodnik
- ~7. Na świecie
- ~8. Zagrożenia

CHROŹMY ZIEMIĘ PRZED CZŁOWIEKIEM, ABY MÓGŁ PRZEŻYĆ CZŁOWIEK!

ŚRODULACZEK NR 7/2006/07, wydanie specjalne

gazetka szkolna Zespołu Szkół Ogólnokształcącego nr 1
w Sosnowcu

REDAKTOR NACZELNY

Bartosz Rybarczyk

Z-CA REDAKTORA NACZELNEGO

Katarzyna Marchwiński

ORGANIZACJA KONKURSÓW

Kamila Hausman

SKŁADANIE GAZETKI

Tomasz Triebel

WSPÓLPRACA

Klasa IA LO dziennikarska

OPIEKUN

mgr Magda Adamczyk

